

ГУМАНІСТИЧНИЙ ЗМІСТ ФІЛОСОФСЬКИХ МІРКУВАНЬ Ж.-П. САРТРА

Шаповал А., гр. ПР-73

Французьке слово “екзистенція” перекладається українською мовою як існування або буття. Яскравим представником екзистенціалізму був французький письменник і мислитель Жан-Поль Сартр, який до кінця свого життя залишався переконаним у тому, що екзистенціалізм – це гуманізм. Саме так називається його публічна лекція, написана для популяризації вчення екзистенціалізму.

Суть вчення екзистенціалізму полягає в тому, що існування передує сутності. Цей головний принцип екзистенціалізму означає, що людина спочатку існує, з’являється у світі, і тільки тоді визначається. Вона не створена відразу, а творить себе сама.

Людина просто існує. Але вона не є тільки такою, якою себе уявляє, а ще й такою, якою хоче бути. Оскільки людина визначає себе вже після того, як з’являється у світі, то вона є тільки те, що створила сама.

Екзистенціалізм наділяє людину буттям і, водночас, покладає на неї всю відповідальність за своє існування. Людина сама себе обирає. Наприклад, я завжди можу вибрати, але маю знати, що навіть у тому разі, коли я не обираю, я таким чином все одно обираю.

Людина існує лише настільки, наскільки себе здійснює – ще один принцип екзистенціалізму. Це означає, що я поза межами ілюзій буду робити тільки те, що зможу. Реальність полягає тільки в дії. І значення має тільки реальність. Мрії, очікування та надії дозволяють визначити людину як оманливий сон.

З’ясувавши, що таке екзистенціалізм, можна відповісти на питання, чому Ж.-П. Сартр вважав його гуманізмом? Справа в тому, що слово “гуманізм” має два різних значення. Гуманізм – це теорія, в рамках якої людина розглядається як мета та найвища цінність. Однак, оцінювати людину за її найвидатнішими справами є неправильним. Такий гуманізм абсурдний сам по собі.

Екзистенціалізм ніколи не розглядає людину як мету, оскільки людина завжди незавершена. Гуманізм у розумінні екзистенціалістів інший за своєю суттю. Слово “human” усвідомлюється в цьому зв’язку безпосередньо як людина, а не вияв її добродійності.

Отже, людина сама собі владар. Іншого законодавця, крім неї самої, не існує. Тому реалізуватися людина може не шляхом самозаглиблення, а шляхом пошуку мети зовні. Це може бути звільнення або будь-яка інша конкретна форма самоздійснення. Все залежить тільки від людини, що відповідальна за свій вибір, а отже – за інших.

Наук. кер. - Опанасюк В. В.